

profesor Mikołaj Rąbski hrabia Nowomiejski

Prawo Konstytucyjne Przedrusii

w zakresie

SPIS TREŚCI

Definicja i źródła prawa konstytucyjnego	2
Tryb zmian Konstytucji	2
Konstytucyjne organy państwa	3
Prawa i obowiązki obywatelskie	3
Monarcha	5
Król w procesie ustawodawczym	5
Urzędy z art.70	6
Gabinet i Lord Kanclerz	7
Konsulat Stanu i działalność Gabinetu w ramach dyplomacji	7
Sejm	8
Władza sądownicza	8

Definicja i źródła prawa konstytucyjnego

Prawo konstytucyjne (Hluvnijstavskij prav) jest definiowane przez doktrynę prawniczą jako zbiór norm regulujących ustrój polityczny, społeczny, a także gospodarczy państwa. Podstawowym źródłem prawa konstytucyjnego Monarchii Przedruskiej jest Konstytucja Monarchii Przedruskiej Uchwalona dnia 13.03.2017 roku za panowania Franciszka Wilhelma I, króla Przedruskiego i opublikowana pod sygnatura PK/3/2017, a także szereg innych ustaw konstytucyjnych (np. Ustawa Konstytucyjna o zasadach ogłaszania aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych z dnia 8.12.2016, czy też Ustawa z dnia 22 marca 2016 o Sądach Republiki)

Art. 35 Konstytucji mówi o źródłach prawa, wskazując na szczególną wagę Konstytucji i towarzyszących jej ustaw Konstytucyjnych, wymieniając je jako pierwsze w katalogu praw powszechnie obowiązujących

Art.35 Źródłami prawa są: Konstytucja, wraz z ustawami konstytucyjnymi, umowy międzynarodowe, ustawy i wyroki precedensowe, dekrety królewskie i resortowe¹, rozporządzenia² i akty prawa miejscowego

Tryb zmian Konstytucji

Problematyce zmian Konstytucji ustrojodawca poświęcił całość rozdziału VI aktu zasadniczego. Inicjatywę zmian ustrojowych w myśl art. 75 przyznał Monarsze, Gabinetowi, oraz grupie co najmniej 15 obywateli (na dzień 1. maja 2017 inicjatywa obywatelska jest niemożliwa do przeprowadzenia), natomiast propozycję zmian w projektach zmian ustrojowych przyznaje się w myśl art.76 Monarsze, Gabinetowi, byłym głową państwa i szefom rządów, posłom, oraz partiom politycznym i organizacjom pozarządowym.

Tryb zmian w prawie konstytucyjnym jest bardziej rozbudowany i odnajduje obwarowanie większościami klasyfikowanymi 19/20 głosów przy obecności co najmniej 3/4 posłów (art. 76), oraz obligatoryjnym referendum, gdy zmiany mają wpływ na kształt państwa (art.78)

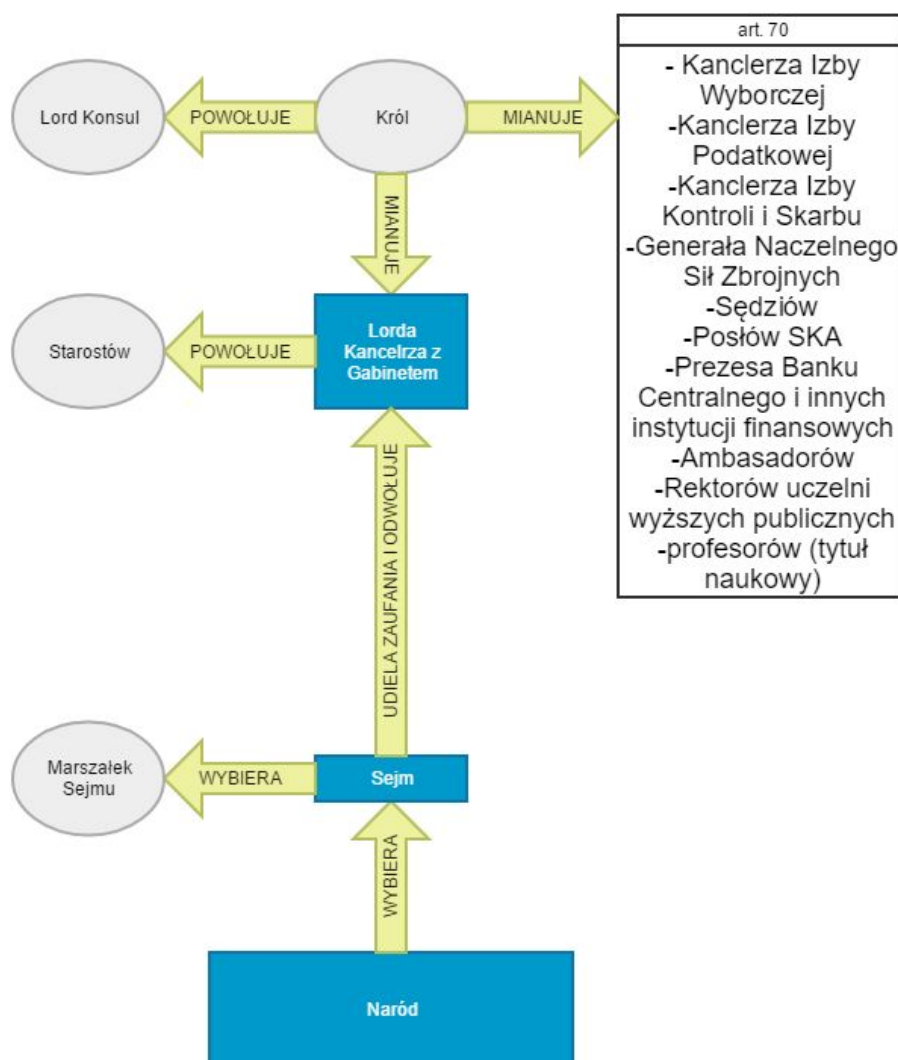
Przez ostatni okres trwał spór w doktrynie w jaki sposób należałoby rozpatrywać zmiany w ustawach konstytucyjnych, bowiem art. rozdziału VI mówią wprost jedynie o Konstytucji. Akademicko przyjęto iż ustawy konstytucyjne przyjmowane są zwykłą większością głosów, a ich zmiany dokonywane są w myśl artykułów z rozdziału VI.

¹ Charakterystyczne dla przedruskiego systemu prawnego akty rangi podustawowej, wydawane przez Monarchę lub Ministrów, lub też Gabinet jako całość w kwestiach nieregulowanych przez ustawy sejmowe, a regulacja tych kwestii jest pilna (więc niezwłoczna)

² Akty wykonawcze wydawane przez jednostki do wydania ich upoważnione. Akty wykonawcze mogą odwoływać się do ustaw lub dekretów

Konstytucyjne organy państwa

Prawo konstytucyjne powołało organy władzy państwowej centralnej i terytorialnej. Już art. 3 Konstytucji wymienia organy władzy państwowej, dzieląc je w myśl monteskiuszowskiego podziału władzy na władzę ustawodawczą (Sejm), wykonawczą (Monarcha i Gabinet), oraz sędziowską sprawowaną przez niezależne sądy (których szczegółowy ustrój reguluje Ustawa z dnia 22 marca 2016 o Sądach Republiki, sygnatura U/5/2016)

Prawa i obowiązki obywatelskie

Ochrona praw obywatelskich jest zagwarantowana już w rozdziale I (art. 6 i art. 7, oraz art.9), a także kwestii tej poświęcony jest także osobny rozdział - rozdział II.

Art. 6 stanowi:

Monarchia chroni wszystkie prawa i wolności Człowieka i Obywatela. Zwłaszcza prawa do wolności sumienia, zrzeszania się, słowa, prawo do życia i wpływu na politykę państwa

Artykuł ten jest o tyle ważny w przedruskim porządku konstytucyjnym iż gwarantuje on ochronę wartości charakterystycznych dla demokratycznego państwa prawnego, państwo przedruskie zobowiązuje się także przez ten artykuł do ochrony gwarantowanych przez siebie praw i wolności, wymieniając najważniejsze z nich (prawo do wolności sumienia, zrzeszania się, wolności słowa, prawo do życia i wpływu na politykę państwa)

Art. 7 gwarantuje równość obywateli Monarchii, przede wszystkim wymienia się równość przedruskich narodów, a w dalszej kolejności zakazuje się dyskryminacji z racji na pochodzenie, rasę, orientację seksualną, czy też płeć

W artykule 9 zagwarantowano prawo polityczne do zrzeszania się, ochraniając jednocześnie system prawny Monarchii, przed organizacjami nawiązujących do totalitarnych ideologii, lub zagrażających systemowi prawnemu Przedrusii

Rozdział II jest w dużej mierze powtórzeniem i uszczegółowieniem zapisów art.6-7, art. 9 z rozdziału I. Art. 14 definiuje także tryb nabycia statusu obywatela. Przedruski system prawny odwołuje się do prawa krwi³. Artykuł ten nadaje też kontrowersyjne dla demokratycznego państwa prawa kompetencje władzy sądowniczej

Obywatelstwo przedruskie jest przyrodzone i wynika z pochodzenia. Inne aspekty uznania obywatelstwa przedruskiego określa Ustawa. Nikt bez wyroku sądu obywatelstwa pozbawiony być nie może

Co do zasady w państwie demokratycznym obywatelstwo jest niezbywalne i jedynie obywatel może się jego zrzec, jednakże ze szczególnych przyczyn ustawa zasadnicza nadaje prawo pozbawienia nie tylko obywatelskich praw ale i samego obywatelstwa.

Artykuły od 32 do 34 poświęcone są konstytucyjnym obowiązkiem obywatelskim.

Art.32 Obowiązkiem obywatela jest wierność Monarchii i troska o jej dobro

Art.33 Każdy kto przebywa na terytorium państwa ma obowiązek przestrzegania przedruskiego prawa. Każdy obywatel Monarchii ma obowiązek przestrzegania prawa przedruskiego także poza jego granicami, chyba iż stoi w sprzeczności z prawem państwa na terytorium którego obywatel się znajduje

³ Obywatelstwo dziedziczy się po rodzicach

Art.34 Każdy ma obowiązek do świadczenia świadczeń publicznych na korzyść państwa, kto od tego się uchyla podlega karze przewidzianej ustawą

Doktryna przyjęła iż jedynymi powodami do odebrania obywatelstwa jest złamanie art 32-34.

Ciekawym rozwiązaniem prawnym nakładającym pasywnie obowiązek wychowania w poszanowaniu dla idei monarchii jest art. 23

Rodzice mają prawo do wychowania potomstwa zgodnie ze swoimi przekonaniem religijnymi, politycznymi, czy też przekonaniem sumienia, jednakże w poszanowaniu dla prawa Przedrusii, majestatu Króla i w duchu patriotyzmu

Monarcha

Ustrój monarchistyczny w Przedrusii został wprowadzony z dniem 1. stycznia 2017 roku, wejściem w życie Małej Konstytucji. 13 marca 2017 uchwalona została nowa ustawa zasadnicza w pełni regulująca kwestie ustrojowe monarchii.

Pozycja monarchy jest dość silna w przedruskim systemie prawa. Jest głową państwa, ojcem Narodu, jest symbolem ciągłości i niepodzielności Przedrusii (art. 62). Król wraz z Lordem Kanclerzem wykonuje zadania władzy wykonawczej (art. 63). Jest on nietykalny i apolityczny.

Ciekawą pozycję zapewnia Monarsze art. 63a, który gwarantuje mu najwyższą pozycję w kwestiach reprezentacji państwa. Swoją władzę w zakresie dyplomacji przedruski Król może sprawować osobiście lub przez powołanego w tym celu Lorda Konsula, który to swoje zadania realizuje przy wsparciu Konsulatu Stanu.

Przedruski monarcha dysponuje też szeregiem prerogatyw takich jak:

- prawo łaski
- nadawanie i ustanawianie odznaczeń państwowych,
- a także w myśl art.74 Król zarządza mobilizację (za zgodą Sejmu)

Król w procesie ustawodawczym

Monarcha w przedruskim systemie prawnym jest też silnie związany z władzą ustawodawczą. To on w myśl art. 43 wyznacza datę wyborów na Sejm i powołuje Lorda Komisarza Izby Wyborczej⁴. Król (lub wyznaczony przez niego Lord Marszałek) przewodniczy posiedzeniom Sejmu, do momentu wybrania przez Izbę nowego Marszałka.

⁴ Urząd wymieniony w art.70 Konstytucji; powoływany każdorazowo na okres wyborów urzędnik odpowiedzialny za organizację wyborów wyborczego.

Dzięki zapisom art.56 Król posiada inicjatywę ustawodawczą, może też wnosić poprawki do projektów ustaw, poza projektami do ustaw konstytucyjnych. Stoi także na szczycie procesu legislacyjnego (art.57, ust.3)

Po przyjęciu ustawy przez Sejm, monarcha może tę ustawę podpisać (pkt. a) lub zwrócić do ponownych prac w Parlamencie i wskazać materię spodziewanych zmian (pkt. b), lub też wystąpić do sądu konstytucyjnego z prośbą o zbadanie konstytucyjności trybu przyjęcia [ustawy] i jej zapisów z prawem konstytucyjnym (pkt. c).

Monarcha posiada także inicjatywę zmian konstytucyjnych, a także może składać poprawki do projektów ustaw zmieniających ustrój Monarchii (art. 75 i 77)

Urzędy z art.70

Niewątpliwie ważną prerogatywą królewską jest nieskrępowane powoływanie urzędników administracji królewskiej (i innych urzędników) wynikająca z art.70 konstytucji.

Król powołuje (których Dekret Królewski definiuje jako członków administracji królewskiej)

- każdorazowo przed wyborami Kanclerza Izby Wyborczej, odpowiedzialnego za przeprowadzenie procesu wyborczego
- Kanclerza Izby Podatkowej odpowiedzialnej za opiniowanie wprowadzenia podatków ogólnopaństwowych, publikacje KOP⁵, naliczanie i ściąganie podatków zarówno lokalnych jak i ogólnopaństwowych
- Kanclerza Izby Nadzoru i Skarbu odpowiedzialnego za stan skarbu państwa, oraz legalność prowadzonych przez administrację państwową (w tym królewską) działań

Ponadto

Art.70 Król powołuje i odwołuje

(...)

5. Ambasadorów, posłów zagranicznych i Wielkich Komisarzy dyplomacji

6. Generałów i Generała Naczelnego Sił Zbrojnych

7. Profesorów

8. Sędziów, Członków Koronnego Trybunału Konstytucyjnego i Posłów-Komisarzy Sejmowej Komisji Wielkiej Apelacyjnej

9. Prezesa Banku Centralnego i instytucji finansowych

10. Rektorów Akademii i Uniwersytetów publicznych (chyba że ustawa⁶ mówi inaczej)

⁵ Krajowa Ordynacja Podatkowa - Krajskij Danskij Ordnung (KDO)

⁶ Akt orygowania

Gabinet i Lord Kanclerz

Gabinet (pred. *Vlada*), jest obok monarchy organem władzy wykonawczej składającym się z Lorda Kanclerza, Ministrów, oraz Wysokich Komisarzy. Gabinet kieruje także działaniami administracji publicznej, a poszczególni ministrowie często odpowiadają za działalność przedruskich urzędów państwowych⁷.

Władza wykonawcza bierze udział w tworzeniu prawa (Monarchia nie ma jasno wyodrębnionego trójpodziału władzy) przez wydawanie aktów prawnych podustawowej rangi (tzw. dekrety resortowe⁸), jednak jedynie w sytuacji kiedy sytuacja nie cierpi zwłoki, a regulacja jest konieczna, trwa spór w doktrynie czy Lord Kanclerz nie zasiadający w resorcie może taki akt wydać. Członkowie Gabinetu sprawują swoją władzę także dzięki rozporządzeniom (akty wykonawcze do ustaw i dekretów resortowych), oraz decyzje i postanowienia.

Nad działalnością Gabinetu władzę sprawuje Sejm

Gabinetowi (jako całości) oraz jego poszczególnym członkom⁹ przysługuje prawo do inicjatywy ustawodawczej w Sejmie.

Konsulat Stanu i działalność Gabinetu w ramach dyplomacji

W myśl art. 63a politykę międzynarodową prowadzi monarcha, który w tym celu może powołać podległego mu Lorda Konsula(pred. konsulskijlord), a szczegóły działalności Konsulatu Stanu i samego Konsula reguluje *Dekret Królewski o wykonywaniu mandatu Lorda Konsula, Kanclerza Izby Podatkowej, Kanclerza Izby Kontroli i Skarbu z dnia 9 maja 2017 KK/01/2017*.

W myśl tego aktu Lord Konsul^{10, 11}:

1. wyznacza i przedstawia królowi kandydatów na urząd ambasadora
2. odpowiada za kontakt Monarchii z państwami trzecimi, w imieniu Monarchy oraz własnym

⁷ np. Minister stosowny sprawą wewnętrzną kieruje działaniami Izby Imigracyjnej

⁸ art. 35 Konstytucji z dnia 13 marca 2017 “Źródłami prawa są: Konstytucja, wraz z ustawami konstytucyjnymi, umowy międzynarodowe, ustawy i wyroki precedensowe, dekrety królewskie i resortowe, rozporządzenia i akty prawa miejscowego”

⁹ art.56 ust.2

¹⁰ punkty 1-3 sprawuje w imieniu monarchy

¹¹ punkty 4-7 sprawuje w własnym imieniu

3. w sytuacji braku wyznaczonego dowództwa sił zbrojnych Lord Kanclerz sprawuje ich funkcje.
4. utrzymuje stosunki dyplomatyczne z państwami i organizacjami międzynarodowymi
5. reprezentuje interesy Monarchii
6. wraz z Władzą kreuje wizerunek Monarchii poza jej granicami
7. Przed Sejmem referuje sprawozdania o stanie przedruskiej polityki zagranicznej, oraz obronności

W celu realizacji punktu 7. większość Lordów Kanclerzy powołało w obrębie swojej Władzy urząd *Wysokiego Komisarza ds. współpracy z Lordem Konsulem na polu polityki zagranicznej*¹²

Sejm

Sejm (pred. *Seim*) jest władzą ustawodawczą (art.3) , parlamentem monokameralnym, w którym zasiadają posłowie dysponujący 201 mandatami na okres kadencji (90 dni).

Wybory na Sejm rozpisuje Monarcha, a ich przeprowadzenie powierza Kanclerzowi Izby Wyborczej. Bierne i czynne prawo wyborcze przysługuje każdemu obywatelowi Monarchii, który wyrokiem Sądu praw tych nie został pozbawiony, a kandydatów mogą zgłaszać:

- Partie polityczne
- Organizacje pozarządowe
- Samorządowe Komitety Wyborcze¹³

Przedruski Sejm działa w trybie ciągłym, a jego posiedzeniom przewodniczy wybierany przez Sejm Marszałek (pred. *Maršalek*). Sejm może powołać komisje specjalne, stałe i śledcze. Posiedzenia Sejm są jawne. Wyłączną inicjatywę uchwałodawczą mają: Monarcha, Lord Kanclerz, Gabinet, Ministrowie, Partie polityczne i organizacje pozarządowe, posłowie, a prawo wnoszenia poprawek do projektu mają posłowie, Monarcha, Gabinet, partie polityczne

Sejm rozpatruje ustawę w jednym czytaniu.

¹² wyjątkiem był powołany w czerwcu 2017 rząd Sirila Vojoka

¹³ obecnie brak możliwości zgłoszenia kandydatów samorządowych, spowodowany brakiem stosownej ustawy, która jest przewidziana w art.45, ust.2

MAPA PROCESU USTAWODAWCZEGO

